

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Poola tsiviilmenetluses tehakse vahet järgmist liiki tähtaegadel:

poolte menetlustoimingute puhul: seadusjärgne, kohtulik ja lepinguline tähtaeg,

kohtu menetlustoimingute puhul: soovituslik tähtaeg.

Seadusjärgne ja kohtulik tähtaeg on lõplikud ja neid ei tohi ületada.

Seadusjärgne tähtaeg on õigustlopetav (see tähendab, et selle möödalaskmisel kaotatakse õigus teha mingit menetlustoimingut) ja see on kindlaks määratud seadustes. Sellist tähtaega ei ole võimalik pikendada ega lühendada. Seadusjärgne tähtaeg algab seaduses sätestatud hetkel. Seadusjärgseid tähtaegu on kahte liiki: tähtaeg, *enne* mida tuleb toiming teha, ja tähtaeg, *pärast* mida saab toimingut teha. Seadusjärgsete tähtaegade hulka kuulub õiguskaitsevahendite taotlemise tähtaeg, nt edasikaebuse või kaebuse esitamiseks.

Kohtulik tähtaeg on samuti õigustlopetav, aga selle kehtestab kohus või kohtunik. Kohtuliku tähtaega võib pikendada või lühendada, aga ainult mõjuval põhjusel ja taotlusega, mis esitatakse enne tähtaja lõppu, isegi ilma vastaspoolt ära kuulamata. See tähtaeg algab hetkest, kui otsus või määrus sel eesmärgil välja kuulutatakse. Kui tsiviilkohtumenetluse seadustikus on ette nähtud automaatne kättetoimetamine, algab tähtaeg otsuse või määruse kättetoimetamise hetkest.

Kohtulike tähtaegade hulka kuulub tähtaeg kohtumenetlusõigus- või teovõime taastamise või edasikaebuse või kaebuse vormivigade parandamiseks.

Lepinguline tähtaeg, nagu selle nimetusest võib aru saada, kehtestatakse poolte kokkuleppel. Üks klassikaline näide on menetluse peatamine poolte ühise taotluse alusel. Kui pooled esitavad sellise taotluse, võib kohus menetluse peatada (kuid ei ole selleks kohustatud). Seda liiki tähtaja kohaldamine sõltub üksnes poolte tahtest.

Soovituslik tähtaeg on tavaliselt mõeldud kohtuasutustele (kohtutele), mitte pooltele. Kui sellest kinni ei peeta, ei kaasne sellega negatiivseid menetluslikke tagajärgi. Selle peamine eesmärk on kohaldada kiire menetlemise põhimõtet. Üks sellise tähtaja näide on kohtule kehtestatud tähtaeg otsuse põhjenduse koostamiseks.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Vastavalt 18. jaanuari 1951. aasta puhkepäevade seadusele kehtivad järgmised seadusjärgsed puhkepäevad:

1. kõik pühapäevad (laupäevad ei ole seadusjärgsed puhkepäevad),

2. allpool loetletud päevad:

1. jaanuar – uusaasta,

6. jaanuar – kolmekuningapäev,

esimene ülestõusmispüha,

teine ülestõusmispüha,

1. mai – riigipüha,

3. mai – rahvuspüha,

esimene nelipüha,

Kristuse pühima ihu ja vere suurpüha,

15. august – Neitsi Maarja taevavõtmise suurpüha,

1. november – kõigi pühakute päev,

11. november – rahvuspüha, iseseisvuspäev,

25. detsember – esimene jõulupüha,

26. detsember – teine jõulupüha.

2024. aastal on esimene ülestõusmispüha 31. märtsil, teine ülestõusmispüha 1. aprillil, esimene nelipüha 19. mail ning Kristuse pühima ihu ja vere suurpüha 30. mail.

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Tsiviilõiguses võib tähtaja mõistel olla kaks tähendust. See võib olla kindel ajahetk (nt 5. aprill 2017) või konkreetne alguse ja lõpuga ajavahemik (nt 14 päeva).

Kui on kehtestatud lõplik tähtaeg (kuupäev, *mis ajaks* peab toiming tehtud olema), siis on tähtis selle täpne lõppemishetk. Tähtaeg ei pea olema antud kindla päevana, aga see tuleb määrata kindlaks selle sündmuse toimumise alusel, mille lepingupooled on konkreetses olukorras ette näinud.

Menetlustähtaja kehtestamisel kasutatakse selliseid ajahikuid nagu päev, nädal, kuu või aasta. Kui seaduses, kohtuotsuses, muu riigiasutuse otsuses või õigusaktis on tähtaeg kehtestatud ilma, et oleks määratud kindlaks selle arvutamise viis, on vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 165 tsiviilkohtumenetluse tähtaja arvutamise meetod reguleeritud tsiviilseadustiku sätetega (tsiviilseadustiku artikkel 110). Petitsiooni postitamine Poola riikliku postiteenistuse postkontoris Poola Vabariigi territooriumil või mõne teise Euroopa Liidu liikmesriigi riikliku postiteenistuse postkontoris asjaomase liikmesriigi territooriumil loetakse samaväärseks selle dokumendi esitamisega kohtule. Sama kehtib, kui dokumendi esitab sõdur üksuse peakorterile, kinnipeetav isik vangla juhtkonnale või Poola merelaeva meeskonnaliige laeva kaptenile.

Päevas on 24 tundi ning päev algab ja lõpeb kell 24.00. Päevades esitatud ajavahemik lõpeb viimase päeva lõpus. Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval. Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale. Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastal 365 päeva. Kui toimingut tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

4 Kui toimingut või formaalsust peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingut või formaalsust sooritamise alguseks?

Kui päevades määratud tähtaja algus on kindel sündmus, ei võeta sündmuse toimumise päeva tähtaja arvutamisel arvesse. Näiteks kui kohus toimetab poolele 11. jaanuaril 2017 kätte kohtukutse, mille kohaselt pidi pool tegema konkreetse toiminguga seitsmepäevase tähtaja jooksul, lõppes see tähtaeg 18. jaanuari 2017 keskööl (kell 24.00).

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Kohus võib kohtukutse kätte toimetada mitmel viisil: posti teel, kohtutäituri kaudu, kohtuteenijate või kohtu menetlusteenistuse kaudu. Dokumendi võib aadressaadile üle anda ka kohtu registratuuris. Kui dokument on kätte toimetatud nõuetekohaselt, kehtivad kõik need meetodid võrdselt ja meetodi valik ei mõjuta tähtaja kulgemist.

Alates 8. septembrist 2016 on eeskirjadega lubatud kohtu toimetada kohtukutse kätte andmeedastussüsteemi kaudu, kui aadressaat on esitanud dokumendi sellise süsteemi kaudu või teinud valiku selle kasuks. Aadressaat, kes on valinud dokumentide esitamise andmeedastussüsteemi kaudu, võib elektroonilisest kättetoimetamisest loobuda.

Elektrooniliste vahendite kaudu kätte toimetatav dokument loetakse kätte toimetatuks kuupäeval, mis on esitatud elektroonilises kinnituses kirjavahetuse kättesaamise kohta, isegi kui see kuupäev langeb seadusjärgsele puhkepäevale. Asjaolu, et elektrooniline kirjavahetus saadakse kätte öösel, ei mõjuta kättetoimetamise kehtivust. Kui elektrooniline kinnitus kirjavahetuse kättesaamise kohta puudub, loetakse kättetoimetamine toimunuks 14. päeval alates kuupäevast, mil dokument andmeedastussüsteemi üles laaditakse. Eespool nimetatud normide kohaselt peab pool kontrollima oma elektroonilist kontot vähemalt üks kord iga 14 päeva jooksul.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Kui päevades määratud tähtaja algus on kindel sündmus, ei võeta selle sündmuse toimumise päeva tähtaja arvutamisel arvesse.

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Päevades sätestatud tähtaega väljendatakse kalendripäevades. Kui toimingute tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale. Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastas 365 päeva.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nädalates, kuudes või aastates väljendatud ajavahemik lõpeb selle päeva lõpus, mis kattub nimetuse või kuupäeva poolest tähtaja esimese päevaga või kui sellist päeva viimases kuus ei ole, siis selle kuu viimasel päeval.

Kui tähtaega väljendatakse kuu alguse, keskpaiga või lõpuna, tähendab see kuu esimest, viieteistkümnendat või viimast päeva. Pool kuud vastab 15 päevale. Kui tähtaeg on esitatud kuudes või aastates ja järjepidevus ei ole nõutav, siis eeldatakse, et kuus on 30 päeva ja aastas 365 päeva.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Kui toimingute tegemise tähtaja lõpp langeb seadusjärgsele puhkepäevale või laupäevale, lõpeb tähtaeg järgmisel päeval, mis ei ole puhkepäev ega laupäev.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Pikendada või lühendada saab ainult kohtulikku tähtaega, st kohtu või kohtu eesistuja kehtestatud tähtaega. Tähtaja pikendamise või lühendamise otsuse võib teha kohtu eesistuja või kohus, aga ainult olulistel põhjustel, mida nad hindavad omal äranägemisel.

Tähtaega võib pikendada või lühendada ainult poole, hagita menetluse osalise, menetluse astuja, prokuröri, tööinspektori, tarbijakaitse ombudsmani, vabauhenduse, kohtu määratud eksperdi või tunnustaja taotluse alusel, kui tähtaeg puudutab nende toiminguid. Sellist otsust ei saa teha kohus või kohtunik omal algatusel.

Sellekohane taotlus tuleb esitada enne kindlaksmääratud tähtaja lõppemist.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Poola tsiviilkohtumenetluse seadustikus on õiguskaitsevahendite esitamise seadusjärgne menetlustähtaeg sätestatud vastavalt kohtuotsuse liigile (kohtuotsus (*wyrok*), otsus asja sisu kohta hagita menetluses (*postanowienie co do istoty sprawy w postępowaniu nieprocesowym*), tagaseljaotsus (*wyrok zaoczny*), maksekäsk maksekorraldusmenetluses (*nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym*), maksekäsk maksekäsumenetluses (*nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym*) ja otsus (*postanowienie*)). Kindlaks on määratud eelkõige järgmised seadusjärgsed tähtajad:

kohtuotsus ja otsus asja sisu kohta hagita menetluses: kohtuotsuse kirjalik põhjendus tuleb koostada poole taotlusel ühe nädala jooksul alates kohtuotsuse resolutsiooni väljakuulutamise kuupäevast. Kui ilma advokaadi, õigusnõustaja või patendivolinikuta tegutsev pool ei olnud kohtuotsuse väljakuulutamise ajal kohal, sest ta oli kinni peetud, ja kohtuotsus tehti kinnisel istungil, peab kohus omal algatusel kohtuotsuse sellele poolele kätte toimetama. Igale ilma advokaadi, õigusnõustaja, patendivoliniku või riikliku õigusnõunikuta tegutsenud poolele tuleb automaatselt kätte toimetada kohtuotsus ja teave kohtuotsuse põhjenduse taotlemise viisi ja tähtaja kohta, samuti edasikaebuse esitamise tingimuste, meetodi ja tähtaja kohta. Kui pool on kohustus olla esindatud, peab teda esindama advokaat või õigusnõustaja; poolt tuleks teavitada seda kohustust käsitlevatest sätetest ja nende sätete mittejõustumise tagajärgedest.

Edasikaebuse võib esitada vaidlustatava otsuse teinud kohtule kahe nädala jooksul alates kohtuotsuse ja põhjenduse kättetoimetamisest apellandile. Kui kohtuotsuse kirjaliku põhjenduse koostamise tähtaega pikendatakse, on edasikaebuse esitamise tähtaeg kolm nädalat. Kohus teavitab poolt sellest tähtajast kohtuotsuse ja selle põhjenduse kättetoimetamisel. Kui kohtu esitatud teates on märgitud vale tähtaeg ja pool on sellest tähtajast kinni pidanud, peetakse edasikaebust tähtaja jooksul esitatuks. Eespool nimetatud tähtaegadest (kaks nädalat ja kolm nädalat) kinnipidamiseks loetakse ka seda, kui pool on esitanud enne asjaomase tähtaja lõppu edasikaebuse teise astme kohtule. Sellisel juhul teavitab see kohus esimese astme kohut edasikaebusest ja palub sel esitada asjaomase toimiku;

otsus: kaebuse esitamise tähtaeg on üks nädal alates otsuse ja selle põhjenduse kättetoimetamise kuupäevast, sealhulgas juhul, kui kohus toimetab need dokumendid kätte omal algatusel. Kui kohus otsustas otsuse tegemise ajal jätta otsuse põhjenduse koostamata, hakkab tähtaeg kulgema otsuse väljakuulutamise või – kui otsus kätte toimetati – selle kättetoimetamise kuupäevast. Kohus peab koostama avalikul istungil väljakuulutatud otsuse põhjenduse vaid juhul, kui asjaomase otsuse saab edasi kaevata ja kui pool taotleb põhjendust nädala jooksul alates otsuse väljakuulutamise kuupäevast. Põhjendus koos otsusega toimetatakse kätte vaid sellele poolele, kes taotles selle koostamist ja koos otsusega kättetoimetamist. Kui erioigusaktis ei ole sätestatud teisiti, peab kohus toimetama avalikul istungil tehtud otsuse poolele kätte omal algatusel. Kui otsus toimetatakse kätte ilma advokaadi, õigusnõustaja, patendivoliniku või riikliku õigusnõunikuta tegutsenud poolele, tuleks teda teavitada otsuse põhjenduse taotlemise ja edasikaebuse esitamise võimalusest, tingimustest, tähtajast ja meetodist või sellest, et otsust ei saa edasi kaevata või et otsust ei ole vaja põhjendada. Kui kohus teeb kinnisel istungil otsuse, mida on võimalik edasi kaevata, koostab ta põhjenduse vaid juhul, kui pool taotleb seda ühe nädala jooksul alates otsuse kättetoimetamisest. Põhjendus koos otsusega toimetatakse kätte vaid sellele poolele, kes taotles selle koostamist ja koos otsusega kättetoimetamist. Kui erioigusaktiga on ette nähtud, et kohus peab koostama suletud istungil väljakuulutatud otsuse põhjenduse, tuleb otsus ja selle põhjendus kätte toimetada automaatselt. Kohus võib koostada kinnisel istungil väljakuulutatud edasikaevatava otsuse põhjenduse, kui see muudab menetluse sujuvamaks või kui otsus puudutab kulude

hüvitamist isikule, kes ei ole menetluse pool. Sellisel juhul toimetatakse otsus ja selle põhjendus kätte kõigile pooltele või asjassepuutuvatele isikutele. Kui kohus toimetab kinnisel istungil tehtud otsuse ja selle põhjenduse kätte automaatselt, ei pea pool esitama otsuse ja selle põhjenduse saamiseks taotlust. Edasikaevatava otsuse tegemisel võib kohus enda tehtud hindamise põhjal, kus on arvesse võetud kõiki juhtumi asjaolusid, otsustada otsuse põhjendust mitte koostada, tingimusel et ta rahuldab täielikult poole petitsioonis esitatud nõude ja nõustub väidetega, mille pool on esitanud oma nõude põhjendamiseks. Otsuses tuleb osutada asjaomastele menetlusdokumentidele. Kui menetlusdokument toimetatakse kätte hiljem kui otsus, hakkab edasikaebuse esitamise tähtaeg kulgema menetlusdokumendi kättetoimetamise kuupäevast. Kohtuametniku tehtud otsus on edasikaevatav juhul, kui kohtu langetatud samalaadse otsuse saaks edasi kaevata. Edasikaebus tuleb esitada sellele kohtule, kus kohtuametnik tegi vaidlustatava otsuse, ühe nädala jooksul alates otsuse kättetoimetamisest. Kui otsus toimetatakse kätte ilma põhjenduseta ja pool taotleb põhjenduse koostamist, hakkab edasikaebuse esitamise tähtaeg kulgema otsuse ja põhjenduse kättetoimetamise kuupäevast;

kostjaga seotud tagaseljaotsus: kostja, kelle suhtes on tehtud tagaseljaotsus, võib esitada vastuväite kahe nädala jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest;

hagejaga seotud tagaseljaotsus: kohus koostab tagaseljaotsuse põhjenduse, kui hagi on tervikuna või osaliselt tagasi lükatud ja hageja on ühe nädala jooksul alates kohtuotsuse kättetoimetamisest taotlenud selle koostamist;

maksekäsk maksekorraldusmenetluses ja maksekäsk maksekäsumenetluses: maksekäsu puhul annab kohus kostjale korralduse tasuda nõue täies ulatuses (sh kulud) maksekäsu kindlaks määratud tähtaja jooksul või esitada edasikaebus (vastuväide maksekäsule maksekorraldusmenetluses, vastuväide maksekäsule maksekäsumenetluses). Tähtajad on järgmised: maksekorraldusmenetluses välja antud maksekorralduse puhul kaks nädalat alates maksekorralduse kättetoimetamise kuupäevast, kui maksekorraldus toimetatakse kostjale kätte Poola territooriumil, ja üks kuu alates maksekorralduse kättetoimetamise kuupäevast, kui maksekorraldus toimetatakse kostjale kätte väljaspool Poolat, kuid Euroopa Liidus; maksekäsumenetluses välja antud maksekorralduse puhul üks kuu alates maksekorralduse kättetoimetamise kuupäevast, kui maksekorraldus toimetatakse kostjale kätte Euroopa Liidus, ja kolm kuud alates maksekorralduse kättetoimetamise kuupäevast, kui maksekorraldus toimetatakse kostjale kätte väljaspool Euroopa Liitu. Kui pärast maksekorralduse väljaandmist selgub, et maksekorralduse kättetoimetamine toimub kohas, mis õigustab lõike 2 kohaselt maksekorralduses kindlaks määratud tähtajast erineva tähtaja määramist, annab kohus omal algatusel välja otsuse, millega maksekorraldust vastavalt muudetakse.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Tunnistajal või menetlusosalisel on absoluutne kohustus kohtusse ilmuda. Tunnistaja peab kohtusse ilmuma isegi juhul, kui talle ei ole juhtumi asjaolud teada või kui ta on juba otsustanud kasutada oma ütluste andmisest keeldumise õigust. Tunnistaja peab esitama vabanduse oma puudumise (mitteilmumise) kohta kirjalikult enne istungi kuupäeva. Hilisemal kuupäeval vabanduste esitamine mitteilmumise kohta ei takista kohtul tunnistajale istungil trahvi määramast.

Tunnistaja peaks kirjalikule vabandusele lisama dokumendi, milles ta esitab põhjendused oma mitteilmumise kohta. Tunnistaja mitteilmumine on vabandata haiguse, tähtsa ärireisi või tõsise ettenägematu sündmuse alusel. Kui kohtukutse saamisel nimetatakse mitteilmumise põhjusena haigust, peab kohtuarst väljastama tunnistuse, mis kinnitab võimetust kohale ilmuda. Sellisel juhul määrab kohus kohaleilmumiseks teise kuupäeva.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Poolele või tunnistajale kehtivad tsiviilkohtumenetluse normid, mida kohaldab kohtuasutus (kohus).

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Menetlustoiming, mille pool teeb pärast tähtaja lõppemist, on tühine. Seda põhimõtet kohaldatakse nii seadusjärgsele kui ka kohtulikule tähtajale. Menetlustoimingu tühisus tähendab, et hilinemisega tehtud toimingul puuduvad õiguslikud tagajärjed, mis on seotud selle tegemisega seaduste alusel. Pärast tähtaja lõppemist tehtud menetlustoiming on tühine isegi siis, kui kohus ei ole tähtaja möödumisega seotud otsust veel avaldanud.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Tähtaja ületamise korral võib pool taotleda selle ennistamist või menetluse taasalustamist.

Kui pool on eiranud menetlustoimingu tähtaega, aga see ei ole olnud tema enda süü, ennistab kohus tähtaja tema taotlusel. Ennistamine ei ole siiski lubatav, kui tähtaja eiramisel ei ole poole jaoks negatiivseid menetluslikke tagajärgi. Tähtaja ennistamise taotlust sisaldav menetlusdokument tuleb esitada kohtule, kus toiming tuli teha, hiljemalt üks nädal pärast seda, kui tähtaja eiramise põhjus enam ei kohaldu. Menetlusdokumendis tuleks esitada taotlust põhjendavad asjaolud. Pool peaks menetlustoimingu tegema taotluse esitamisega samal ajal. Kui tähtaja ületamisest on möödunud üks aasta, võib selle ennistada ainult erandjuhtudel. Kohtuotsuse puhul, millega tühistatakse abielu või kuulutatakse välja lahutus või tunnistatakse abielu kehtetuks, ei ole tähtaja ennistamine edasikaebuse esitamiseks lubatav, kui vähemalt üks pooltest on pärast kohtuotsuse jõustumist uuesti abiellunud. Kohus lükkab tagasi tähtaja ennistamise taotluse, mis esitatakse hilinemisega või on seaduste kohaselt lubamatu. Asjaolu, et tähtaja ennistamiseks on esitatud taotlus, ei peata menetlust ega kohtuotsuse täitmist. Kohus võib siiski sõltuvalt asjaoludest peatada menetluse või kohtuotsuse täitmise. Kui see taotlus rahuldatakse, võib kohus viivitamata asja menetlusse võtta.

Menetluse taasalustamine võimaldab lõpliku otsusega lõpetatud juhtumit uuesti arutada. Kaebust, milles nõutakse menetluse taasalustamist, käsitletakse sageli lõplike otsuste vaidlustamiseks kasutatava erakorralise õiguskaitsevahendina (või erakorralise edasikaebusena), erinevalt tavapäraest õiguskaitsevahenditest (mida kasutatakse mittelõplike otsuste puhul). Võimalik on taotleda menetluse taasalustamist, tuues põhjuseks kehtetuse: kui kohtunike kogusse kuulus volitamata isik või kui otsuse teinud kohtunik tulnuks seaduse kohaselt menetlusest kõrvale jätta ja poolel ei olnud võimalik taotleda kohtuniku ametist vabastamist enne kohtuotsuse jõustumist; kui poolel puudus õiguslik seisund või õigusvõime, et olla menetluse pooleks, kui pool ei olnud nõuetekohaselt esindatud või kui pool jäeti seaduse rikkumisega ilma võimest tegutseda; taasalustamist ei saa siiski taotleda, kui pool oli saanud enne kohtuotsuse jõustumist tegutsemisvõime tagasi, kui esindaja puudumise küsimus tõstatati vastuväites või kui pool kiitis menetlustoimingud heaks. Menetluse taasalustamist saab taotleda ka juhul, kui konstitutsioonikohus on tunnistanud õigusakti, mille alusel kohtuotsus tehti, **põhiseaduse**, ratifitseeritud rahvusvahelise lepingu või seadustega vastuolus olevaks.

Menetluse taasalustamist võib taotleda järgmistel põhjustel:

kohtuotsus põhines võltsitud või muudetud dokumendil või kriminaalasjas süüdimõistval otsusel, mis seejärel tühistati, või kohtuotsuseni jõuti kuriteo tulemusena.

Menetluse taasalustamist võib taotleda ka juhul,

kui sama õigussuhet puudutav lõplik kohtuotsus avaldatakse hiljem või kui avaldatakse faktid või tõendid, mis võivad mõjutada juhtumi tulemust ja mida poolel ei olnud võimalik eelnevas menetluses kasutada;

kui kohtuotsuse sisu mõjutas otsus, mis ei lõpetanud kõnealust menetlust ja mis tehti normatiivakti alusel, mille konstitutsioonikohus on tunnistanud **põhiseaduse**, ratifitseeritud rahvusvahelise lepingu või seadustega (tühistatud või muudetud kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustikuga) vastuolus olevaks.

Menetluse taasalustamist kuriteo tõttu saab taotleda üksnes juhul, kui kuritegu on kindlaks määratud lõplikus süüdimõistvas otsuses, välja arvatud juhul, kui kriminaalmenetlust ei ole olnud võimalik algatada või kui see on katkestatud muudel põhjustel kui tõendite puudumine.

Taotlus taasalustada menetlust seoses kohtuotsusega, millega on tühistatud abielu, kuulutatud välja lahutus või tunnistatud abielu kehtetuks, ei ole vastuvõetav, kui vähemalt üks pooltest on pärast kohtuotsuse jõustumist uuesti abiellunud. Menetluse taasalustamise taotlus tuleb esitada kolme kuu jooksul. See tähtaeg hakkab kulgema kuupäevast, mil pool sai teadlikuks menetluse taasalustamise põhjusest, või – juhul, kui menetluse taasalustamise põhjus on asjaolu, et pool ei olnud nõuetekohaselt esindatud või oli ilma jäetud võimest tegutseda – kuupäevast, mil pool, teda esindav organ või tema seaduslik esindaja sai teada kohtuotsusest. Kui konstitutsioonikohus on teinud otsuse, et normatiivakt, mille alusel kohtuotsus tehti, on vastuolus põhiseaduse, ratifitseeritud rahvusvahelise lepingu või seadustega, tuleb menetluse taasalustamise taotlus esitada kolme kuu jooksul alates konstitutsioonikohtu otsuse jõustumise kuupäevast. Kui kohtuotsus ei ole ajal, mil konstitutsioonikohus teeb otsuse tunnistada kohtuotsuse aluseks olnud normatiivakt põhiseaduse, ratifitseeritud rahvusvahelise lepingu või seadustega vastuolus olevaks, veel jõustunud, kuna esitati edasikaebus, mis hiljem tagasi lükkati, hakkab tähtaeg kulgema tagasilükkamisotsuse kättetoimetamise kuupäevast või kui otsus kuulutati välja avatud istungil, siis selle otsuse väljakuulutamise kuupäevast.

Menetluse taasalustamist ei saa taotleda rohkem kui kümme aastat pärast kohtuotsuse jõustumise kuupäeva (välja arvatud juhul, kui pool ei olnud võimeline tegutsema või ei olnud nõuetekohaselt esindatud).

Viimati uuendatud: 11/07/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.